

KONINKRIJK. SUPPLEMENT 8

[DE GELIJKENISSEN VAN JEZUS] DE GEDAAGDE

De gelijkenis van de gedaagde in Matteüs 5:25-26 is een gelijkenis over
VERGEVING IN GODS KONINKRIJK.

Lees Matteüs 5:25-26.

1. Begrijp het natuurlijke verhaal van de gelijkenis.

Bespreek. Wat zijn de levensechte elementen van het verhaal?

Aantekeningen. Sommige mensen beschouwen dit niet als een gelijkenis. Toch is dit een aards verhaal met een hemels betekenis. Het maakt gebruik van de procedures in een rechtszaak om een geestelijke boodschap te illustreren. Het verhaal van een bekende procedure in een wereldse rechtszaak wordt in de vorm van een vermaning verteld.

2. Bestudeer het verband en bepaal de elementen van de gelijkenis.

Ontdek en bespreek. Wat is de aanleiding, het verhaal en de uitleg of toepassing van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

(1) De aanleiding van de gelijkenis staat in Matteüs 5:21-24.

Het bestaat uit twee delen:

Matteüs 5:21-22 is de uitleg van het zesde gebod. Uitleggers zijn het niet met elkaar eens hoe de derde naamval in Matteüs 5:21 moet worden vertaald. Sommige vertalen met, “U hebt gehoord dat tegen de ouden gezegd is.” Dit betekent dat Mozes in de Wet iets tegen de vaders in Israël gezegd heeft en dat Jezus hier een toon van meerderwaardigheid over de Mozaische Wet aanneemt. Anderen vertalen met, “U hebt gehoord dat door de ouden gezegd werd.” Dit betekent dat de vroegere uitleggers van de Wet (de rabbijnen) iets gezegd hadden en dat Jezus het hiermee niet eens was of het als gevaarlijk onvolledig beschouwde.

De tweede vertaling is om de volgende redenen juist. Jezus zou niet eerst de Wet in Matteüs 5:17 bevestigen en daarna in Matteüs 5:21 ter zijde zetten. Als Jezus had verwezen naar wat Mozes in de Wet bevolen had, dan had Hij andere woorden gebruikt als, “Mozes beval” of “Er staat geschreven” (Matteüs 4:4,7,10). Latere Joodse geschriften gebruiken de uitdrukking: “de vaders uit de oudheid” en verwijzen daarmee naar hun vroegere leraren als de rabbijnen Hillel en Shammai. En de woorden: “U hebt gehoord dat” worden eerder geassocieerd met de mondelinge traditie van dergelijke leraren dan met de geschreven woorden van het Oude Testament. De conclusie is dat “de ouden” de mannen waren die het Oude Testament mondeling uitlegden. Hun samenvatting van de letter van de Wet was niet onjuist, maar de uitleg van Jezus toont aan dat deze rabbijnen de nadruk verkeerd legden, zoals de Farizeeën en de Schriftgeleerden in de dagen van Jezus nog steeds deden.

De oude uitleggers van het zesde gebod haalde het zesde gebod correct aan, “U zult niet doden” (Exodus 20:13). Ook de inhoud van de woorden die zij toevoegden, “Wie doodt, zal door de rechtbank schuldig bevonden worden”, kunnen in het Oude Testament teruggevonden worden (Genesis 9:6). Maar wat onjuist was, was niet wat zij zeiden, maar wat zij nalieten te zeggen, nalieten uit te leggen en nalieten te benadrukken! De vroegere uitleggers en de uitleggers van het Oude Testament in de dagen van Jezus gaven niet een volledige samenvatting van het zesde gebod. Zij pasten alleen *de letter van de Wet* toe, maar verwaarloosden *de diepere geestelijke betekenis van de Wet*! Zij zeiden zoiets als: “Wees voorzichtig wanneer je een geweer, mes of drugs gebruikt, want je zou er iemand mee kunnen doden.”

Jezus leerde dat zolang deze uitleggers alleen maar de letter van de Wet benadrukten, maar nalieten de mensen uit te leggen wat de innerlijke geestelijke reden voor dit uiterlijke geweld (moord) is, zij de Tien Geboden maakten tot niets meer dan een strafwet in de menselijke maatschappij. Jezus leerde dat de Tien Geboden van God veel meer waren dan een strafwet van de mens. De Tien Geboden gaan verder dan alleen maar de uiterlijke overtredingen en zijn van toepassing op de wortel van dit uiterlijke gedrag, namelijk, op de innerlijke zondige houdingen van het hart die aan dit uiterlijke gedrag ten grondslag liggen! De uiterlijke handeling van moord begint altijd bij de innerlijke houding van het zondige hart. Mensen kijken gewoonlijk alleen naar problemen die aan de oppervlakte liggen en niet naar de problemen die aan de wortel liggen. Maar God lijkt altijd naar oorzaak die aan de wortel ligt! Bijvoorbeeld, bittere woorden uit de mond zijn uitdrukkingen van boosheid, haat of onvergevensgezindheid in het hart!

“Raka!” (een Aramees uitdrukking van verachting) dat zoiets als “Leeghoofd” betekende, drukt verachting voor een persoon in het hart uit.

“Dwaas!” of “Idioot!” drukt boosheid, haat en bitterheid tegen een persoon in het hart uit. Jezus geeft geen gradatie voor deze zonden, maar maakt één punt duidelijk: Iedereen die onopgelost boosheid, haat en bitterheid in zijn hart tegen een ander koestert, loopt gevaar “schuldig bevonden te worden tot het helse vuur”, dat wil zeggen, verdient de doodstraf

van God! De les die Jezus leert, is dat zondige boosheid, haat en bitterheid in het hart leidt tot bittere woorden. En bittere woorden zijn in wezen “moord” die in het hart plaatsvindt! En tenzij een mens zich hiervan bekeert, zal hij tot het helse vuur veroordeeld worden. Jezus leert dat de wortel van de zonde en alle boosheid in het hart van de mens ligt. Het is in het hart van de mens waar haat en onverschilligheid vervangen moet worden door liefde; en waar schijnheiligheid en zelfzucht vervangen moet worden door oprechtheid en onbaatzuchtigheid.

Matteüs 5:23-24 is de toepassing van het zesde gebod. Sommige mensen denken dat zolang zij zichzelf beheersen en niet dergelijke gedachten in boze en bittere woorden *uitdrukken*, zij het zesde gebod niet overtreden hebben. Maar Jezus leert dat elke soort van relatie waarin verzoening niet plaatsgevonden heeft, een overtreding van het zesde gebod is. Zolang iemand in disharmonie met zijn broeder of zuster leeft, breekt hij het zesde gebod. Hij kan God niet behagen. Zelfs als deze mens God uiterlijk aanbidt, zal God niet vertrouwelijk met hem omgaan! Een gespannen relatie met een mens veroorzaakt altijd een gespannen relatie met God! 1 Johannes 4:20 zegt, “Als iemand zou zeggen: Ik heb God lief, en hij zou zijn broeder haten, dan is hij een leugenaar. Want wie zijn broeder, die hij ziet, niet liefheeft, hoe kan hij God liefhebben, Die hij niet gezien heeft.”

Als Jezus zegt, “Als u ... zich herinnert dat uw broeder iets tegen u heeft”, dan bedoelt Hij dat de overtreding ernstig genoeg is om “een grief” genoemd te worden. Jezus verwijst niet alleen naar rechtvaardige grieven, maar naar alle grieven, of zij billijk zijn of niet. Hij noemt niet eens over welk grief Hij het heeft. Hij legt de nadruk op verzoening en in harmonie leven met de broeder. Wanneer je weet dat je broeder denkt dat hij het recht heeft boos op je te zijn, moet je ernaar streven met hem verzoend te worden!

Jezus' positieve toepassing van het zesde gebod betekent dat het hart te allen tijde met liefde en niet met boosheid, haat en bitterheid gevuld moet zijn. Hij leert dat zolang je weigert je met je broeder te verzoenen, je God niet kunt behagen. Het is in dit verband dat Jezus “de gelijkenis van de gedaagde” verteld.

(2) Het verhaal van de gelijkenis staat in de vorm van een vermaning in Matteüs 5:25-26.

(3) De uitleg of toepassing van de gelijkenis is de vermaning zelf in Matteüs 5:25-26.

Een mens moet een geschil met een tegenstander zo snel mogelijk oplossen. Hij moet zich zo snel mogelijk met een persoon verzoenen die zelfs alleen maar denkt of voelt dat hij gekrenkt is. Hij moet dit zo snel mogelijk doen, omdat de persoon die aanstoot neemt misschien een rechtszaak tegen je wil beginnen of al begonnen is. Jezus zegt niet of de tegenstander moreel gelijk of ongelijk heeft. Hij noemt de aard van de overtreding ook niet. Het zou met een financiële schuld te maken kunnen hebben (Matteüs 5:26). Hij plaatst de nadruk, niet op gerechtigheid (je gelijk te krijgen), maar op verzoening (met je tegenstander, ongeacht wie er gelijk heeft)! De vraag naar recht en gerechtigheid wordt hier niet besproken, zelfs al wordt het in het laatste oordeel wel behandeld!

Een mens moet zolang hij de gelegenheid heeft, de zaak “buiten het gerechtshof” beslechten. Hij moet proberen zich met zijn tegenstander onder vier ogen te verzoenen, zonder betrokkenheid van het gerechtshof in de wereld. Als hij faalt, zou hij wel in de gevangenis gegooid kunnen worden totdat hij de laatste schuld betaald heeft.

3. Bepaal welke bijzonderheden in de gelijkenis relevant zijn.

Ontdek en bespreek. Welke bijzonderheden in het verhaal van deze gelijkenis zijn echt relevant?

Aantekeningen.

Jezus geeft geen bijzondere betekenis aan enig detail in deze gelijkenis. Maar het verband toont aan dat Jezus niet spreekt over een aardse, maar een hemelse Rechter (Matteüs 6:15). Hij spreekt niet over een aardse gevangenis, maar over de hel (Matteüs 5:22; 18:30,35). De innerlijke houding van liefde tegenover alle mensen is bepalend. Jezus waarschuwt dat wanneer iemand met boosheid, haat en bitterheid in zijn hart tegenover een ander mens sterft, dan zal deze houding tegen hem getuigen voor de hemelse Rechter in het laatste oordeel en zal hij niet uit de gevangenis van de hel kunnen ontsnappen. Jezus impliceert dat de ware burgers van Gods Koninkrijk geen boosheid, haat of bitterheid tegen andere mensen in hun harten blijven koesteren.

4. Bepaal de belangrijke boodschap van de gelijkenis.

Bespreek. Wat is de belangrijke boodschap van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

“De gelijkenis van de gedaagde” in Matteüs 5:25-26 gaat over “vergeving in Gods Koninkrijk”.

De belangrijke boodschap van deze gelijkenis is de volgende: “Het moment om je te verzoenen is altijd meteen!”

Vergeving is een van de fundamentele kenmerken van Gods Koninkrijk. De ware burgers van Gods Koninkrijk stellen nooit uit om zich te verzoenen met een broeder of zuster die op hen boos is of op wie zij boos zijn, omdat “morgen” te laat kan zijn! De mens die geen ernst met verzoening maakt, zal zijn schuld nooit kunnen betalen.

5. Vergelijk de gelijkenis met vergelijkbare Bijbelgedeelten.

(1) De letter van de wet en de geest van de wet.

Lees Genesis 4:6-7; Deuteronomium 6:5; Leviticus 19:18; Spreuken 14:17; 22:24-25; Job 5:2.

Ontdek en bespreek. Wat leert de Bijbel over de wortel van kwaad?

Aantekeningen. De wortel van het kwaad ligt in het hart. Niet de letter van de Wet, maar de geest van de Wet legt de zondige aard en houding van de mens bloot. De oude en moderne Joodse uitleggers van de Wet hebben geen verontschuldiging om hun uitleg van het zesde gebod te beperken tot *de uiterlijke daad* van moord.

Al tijdens het eerste huislijke geweld, zei God tegen Kaïn, “Waarom bent u in woede ontstoken en waarom heeft u uw hoofd laten zakken? Is het niet zo dat u, als u het goede doet, uw hoofd kunt opheffen? Maar als u niet het goede doet, ligt de zonde aan de deur. Naar u gaat zijn begeerte uit, maar u moet over hem heersen.” God verwees naar de innerlijke houding van Kaïns hart, namelijk, jaloezie en boosheid.

In het Oude Testament had God al de Tien Geboden samengevat met de woorden, “Heb God lief!” en “Heb uw naaste lief als uzelf.” Het is de liefde dat zowel de innerlijke houding van het hart als het uiterlijke gedrag van de mens moet bepalen. Boosheid maakt dat mensen domme dingen doen en wrok (haat) vermoord mensen.

(2) Onacceptabele en acceptabele offeranden.

Lees Genesis 4:5; 1 Samuël 15:22-23; Jesaja 1:10-17; Jeremia 6:19-20; Amos 5:22-24; Micha 6:6-8; Markus 12:41-44; Hebrëeën 11:4.

Ontdek en bespreek. Wat leert de Bijbel over offeranden of offers die God niet welbehaglijk zijn?

Aantekeningen. Offeranden of offers die men naar God brengt terwijl zijn hart doorgaat om zonde en onrecht te koesteren, zijn volkomen waardeloos in Gods ogen. God verworpt dergelijke offeranden en offers! “Godsdienstig” zijn door: één God te belijden, twee maal per week te vasten, drie maal per dag te bidden, drie pelgrimsreizen per jaar naar Jeruzalem te maken, en een tiende van je inkomen aan God en de armen te geven, is volkomen waardeloos in de ogen van de God van de Bijbel als je haat in je hart tegen een ander koestert of tegen anderen uittrekt in een zogenaamde “heilige oorlog”¹.

(3) De tijd voor verzoening is altijd meteen!

Ontdek en bespreek. Hoe kunnen we wat deze Bijbelgedeelten leren vergelijken met wat deze gelijkenis leert?

Aantekeningen.

- *Lees* Romeinen 12:18. Wanneer je alles in je macht gedaan hebt om verzoening met je tegenstander teweeg te brengen en hij weigert billijk te zijn of te vergeven, dan rust de schuld alleen bij hem.
- *Lees* Spreuken 27:1; Lukas 4:18-19 vergeleken met Jesaja 61:2; 2 Korintiërs 6:2. God waarschuwt telkens weer tegen uitstel! Stel een belangrijk besluit nooit uit tot morgen, omdat morgen te laat kan zijn! De tijd om belangrijke besluiten te nemen, zoals bekering, geloof en verzoening met een broeder of zuster, is altijd NU!

¹ Heilige oorlog = jihad.